21/04/2020

Патријарх Иринеј: Страх је велик и оправдан

Патријарх Иринеј у ексклузивном васкршњем интервјуу за “Блиц” о опасном времену у коме живимо, литијама у Црној Гори, Косову и борби са невидљивим непријатељем

Славићемо Васкрс онако како можемо да га славимо. Чињеница је да нас је посетила једна страшна болест, епидемија која је захватила не само наш народ него читав свет. Надлежни и упућени у те проблеме имају своје мишљење и то изражавају у виду опомена народу и то сигурно треба уважити, слушати и применити, прича у ексклузивном васкршњем интервјуу за “Блиц” Његова Светост Архиепископ пећки, Митрополит београдско-карловачки и Патријарх српски г. Иринеј.

Велики хришћански празник дочекујемо у време пандемије која је зауставила живот, па ће и недељне литургије бити другачије од оних на које смо навикли, а верници ће их посматрати из својих домова.

-Ова болест преноси се комуникацијом, додиром, погубна је за оне који имају и друге здравствене проблеме, брзо се преноси. Наша је порука да имамо у виду све те опомене које надлежни и упућени препоручују, тога се придржава и Црква. Ово није први пут да овај велики празник прослављамо на сличан начин, нажалост, Београд је два пута бомбардован на највећи празник, први пут су то учинили Немци, други пут савезници, и тада је

платио цену и поднео велики жртве. Надамо се да ово неће дуго трајати, како нас уверавају стручњаци, епидемиолози и остали, вирус полако почиње да слаби. Треба све учинити, све што зависи од нас да прихватимо мере и да их се придржавамо.

Председник Вучић вас је замолио да имате разумевања за ове ванредне мере, вернике такође. Како ће изгледати Литургија и васкршња недеља?

-Имам пуно разумевања за став државе, поготово председника Вучића, који се заиста залаже да помогне своме народу. Ми то прихватамо, мада смо били и мишљења да је могло да буде некаквог благог изнимка. Страх је велики и оправдан, схватамо и прихватамо став надлежних и Црква ће се тако и понашати. Препоручујем народу да прихвати оно што људи од струке говоре, да се придржавају упустава. Лепо је доћи на велики празник у цркву, али ово је изузетан један тренутак. Можемо се Богу молити и у своме дому. Боље је у дому сабрати своје мисли и своје жеље и своје срце, него бити у цркви а мислити о нечему другом. Да се Богу помолимо, да размишљамо о празнику, о његовом значају и значењу, то можемо и у своме дому. Надамо се ће време ово проћи па ћемо се молити Богу и у дому и у нашој цркви.

Какви су иначе односи државе и цркве, да ли разговарате о важним питањима?

-Хвала Богу, нисам рођен у комунизму, али сам одрастао у комунизму и знам то време какво је било. Благодарим Господу и онима који су сада на власти. Однос цркве и државе је онакав какав треба да буде. Држава води свој посао, своју бригу, Црква води своју и влада један хармоничан однос између Цркве и државе. Држава има пуно разумевања за потребе цркве, не само наше цркве, него и свих других верских заједница и ту немамо никакве примедбе, само похвалу и захвалност.

Закон о слободи вероисповести који је усвојен у Црној Гори изазвао је снажну реакцију верника и поруку „не дамо светиње”. Пре неколико дана сведочили смо привођењу митрополита Амфилохија и других свештених лица. Како ће се завршити овај неправедни и насилни покушај отимања имовине СПЦ?

-Нажалост, власт Црне Горе поступила је са црквом горе од Турака. Ни Турци нису атаковали на црквену имовину и наше светиње у Црној Гори, било је ту рђавих односа власти турске према цркви, али нису имали такав став какав има данашња власт тамо. Атакују на оно што је највећа светиња за један народ, од Острога и Цетиња до других светиња, а шта је позадина и шта је

жеља – вероватно да се домогну имања црквених, ал‘ та имања која црква има нису од јуче, она су вековима припадала цркви и народу. Црква живи у народу и са народом и све оно што има припада и цркви и народу. Не видим разлог за такав став, такав однос од оних који су наследили Његоша, краља Николу, књаза Данила, који су поштовали своју цркву, да тако данас поступају. Верујем да је данас у позадини нека политика, много дубља него што се тиче само цркве. Мора се имати у виду да су светиње народне, да припадају и цркви и народу државе Црне Горе. Ово није наишло на одобравање нигде у свету, све црквене заједнице су дале став да је то неприхватљиво, да је то закон безакоња. Надам се да ће ови који данас воде Црну Гору то увидети.

Свакодневне литије су обустављене због вируса корона, раније су подршку пружили и велики спортисти Новак Ђоковић, Никола Миротић и многи други. Шта бисте поручили народу који се окупљао?

-Ја сам две и по године као професор богословије у Призрену одлазио често у Острог. Имао сам прилике да видим и упознам садашњу Црну Гору и ово што се данас дешава, да се народ дигао да заштити цркву и светиње, то је за мене једно велико чудо. То се некада није могло десити. Нажалост, нигде није црква била запуштена као у Црној Гори. У Никшићу постоји диван Храм Светог Василија Острошког, дуго је некада тамо био један диван председник општине који је неколико пута застакљивао цркву. Они дању застакле, у току ноћи неко полупа, тако да је морао и да нађе два стражара да чувају цркву ноћу. А данас, читав Никшић се дигне и дође у храм, направи велику литију, то је заиста једно чудо нашег времена. Ту велику заслугу има митрополит Амфилохије, његовим доласком је настао преобраз Црне Горе, позитивна промена, враћање народа цркви и вери, обнова храмова. Вратио се живот монашки и свештенички, и данас је то једна жива и активна црква. Вероватно је и то нешто што смета потомцима бившег режима.

У Црној Гори траје тај бунт. А мислите ли да ће се српски народ икада помирити с тим да Косово буде изван Србије?

-То никада! Нажалост, наш највећи проблем је што је народ силом морао да напусти Косово и Метохију, па је она остала без народа. Оно што је требало учинити када је дошло до преоговора са моћницима овог света, требало је тражити да се народ врати на Косово и Метохију. Да је то учињено, друго би било. Сила отме земље и градове, отеће вероватно и Косово. Мада се прилике мало мењају у свету, како према Србији тако и према Косову. Није немогуће да дође и друго гледање на те односе. Али, у души, у свести и савести

српскога народа Косово не може бити одвојиво од историје и народа у Србији. Све што је вредно у нашој историји, нашој култури, почетак је на Косову. Наше највеће светиње су тамо, од 1.300 светиња, многе су нажалост порушене, али све припадају нашој историји. Ја не могу никада да замислим да Призрен у коме сам био 15 година буде једног дана у рукама неког другог народа, као ни Пећка патријаршија, Дечани... Надам се да ће они који управљају овим светом то увидети и да ће се наћи начин да Косово остане у оквиру Србије.

Пре пар месеци вам нису дали да обиђете Пећку патријаршију. Како сте доживели ту забрану?

-Да, тражили су ми да имам дозволу да уђем. Ја сам рекао да дозволу нисам тражио нити ћу икада тражити. Ја идем својој кући, моја званична резиденција је Пећка патријаршија. Они ту нису прихватили, помогао је владика Теодосије код те силе на Косову, да ме пропусте. То је најбоља слика односа оних који су данас на Косову према историји Косова и српског народа.

Спекулише се да се Србији нуде разне ствари у замену за признање Косова. Како видите да ће се разрешити „косовско питање”?

-А шта може свашта да добије? Празна обећања. Шта може да замени губитак Косова, нема те замене. Ми смо на Косову дуго живели с Арнаутима, тако су их звали, па Шиптарима, Албанцима, нису нам сметали, било је места где су односи били врло добри. Овде су интереси великих сила да се Србија искључи са Косова. Ми се уздамо у свест добрих и паметни људи, али и у Стефана Дечанског који је у Дечанима, гробове архиепископа пећких, у оне светиње и сву ону крв која је проливена на Косову, уздамо се да ће бити сачувано.

Овај вирус нас је затворио у куће, открио можда и да смо се пречесто бавили неком животном формом наместо суштином, да живимо опште време отуђења и самодовољности.

-Морамо да се мало замислимо и запитамо откуд то да овај вирус обухвати читав свет. Наш народ каже „нема последица без узрока”. Овде су последице духовне и моралне природе. Ово није по вољи Божијој али није ни без допуштења Божијег, да се мало човек и замисли, па види мало и свој однос и према свету и према Богу. Ово је нешто што није само људско, има ту и других утицаја, духовних утицаја. Вероватно ћемо се сад вратити човеку, мало да се одвојимо од моћи и изума који су усмерени против човека, да

размислимо о себи и свом живота на земљи. Да размислимо и о нашим ближњима, ова зараза опомиње на то, да бринемо о себи али и нашем ближњем.

Наш народ за породицу зна да каже „домаћа црква”. Модерно време доста је искривило представу о породици.

-Нешто што је најугроженије у нашем времену, ништа није толико убијено и угрожено као породица, и то верујем да је плански учињено. Не само да народ назива породицу домаћом црквом, то су и речи апостола Павла, он поздравља породицу, домаћу цркву. Једна породица представља и малу духовну и телесну заједницу. Све вредности које су се неговале и које се негују имају корен у породици. Деца оно што најпре науче и што најтрајније буде у њиховом животу то је оно што су научили у својој породици. Некада је породица била прва школа, васпитање, увођење у живот, неговање вредности људских и човечанских. Нажалост, данас је породица разбијена. И задатак је културе друштва да обнови породицу.

На челу СПЦ сте десет година. Тим поводом рекли сте: „Живимо у времену када није лако бити на неком високом положају, па тако није једноставно ни бити патријарх.” Како видите пут СПЦ наредних десет година?

-Данас је тешко и незахвално бити било какав старешина, вођа, било предузећа, друштва, било породице. Многе вредности су доведене у питање, некада је наш човек мислио о породици, о отаџбини, једној широј породици. Нажалост, мало има људи који имају један шири поглед на друштво, на заједницу као на заједницу породичну, више су присутни интереси. Интерес доминира над свим интересима. Породица је ту жртва, ту је наш проблем велики, ту црква мора да има посебну улогу у формирању и одржавању породице. Можда ће нас и ове прилике мало довести к себи и почећемо мало да мислимо шире и дубље него што је лични интерес и моменат.

spc.rs